

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ

BOLGÁR HÍREK 03 · 2015

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

**Тоз, който пагне
в бой за свобода,
той не умира**

Трети март – честване в Будапеща • Március 3. – Gálakonzert • **Съгби** • Sorsok
Празник на мартеницата в Парламента • Martenica ünnep a Parlamentben

ПРАЗНИК НА МАРТЕНИЦАТА В ПАРЛАМЕНТА

Първи март – най-големият български празник, отбелязващ началото на пролетта, тази година стигна и до унгарския парламент. В първия ден от работната седмица, 2 март, празникът на мартеницата бе представен на пленарното заседание на Народното събрание от Симеон Варга, българският активен наблюдател в унгарския парламент. Г-н Варга разказа лично на „Български вести“ за събитието.

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ
Воолем Доци

REPORTER
Dóczy Violetta

Български вести *Каква е предисторията на Вашето изказване на 2 март?*

Симеон Варга Още от самото начало с г-р Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление, си поставихме за цел да популяризираме българската култура сред по-широка публика. Празникът на мартеницата беше прекрасен повод възможно най-много хора да се докоснат до многообразието на българската култура. Именно затова представихме традиционната мартеница и в Народното събрание и подарихме на депутатите и по една мартеница.

Изказването от 2 март беше предшествано от сериозна подготовка. Според парламентарния правилник говорителят може да вземе гумата едва след изчерпването на дневния ред. За да стигне приветствието за мартеницата до депутатите и за да получи гласност чрез

телевизионно предаване на живо, в разрез с правилника, направихме постъпки за приемането му преди утвърждаването на дневния ред. Парламентарната комисия подкрепи единогласно предложението, а след това народните представители го одобриха със 163 гласа „за“.

Български вести *Как точно представихте празника на мартеницата?*

Симеон Варга В двеминутно изказване поздравих членовете на Парламента от името на българите в Унгария, от името на 100-годишното ни Дружество и от мое име. Запознах ги с обичаите, свързани с мартеницата, всеки депутат получи по една мартеничка с описание на традицията. Накрая от името на българската общност пожелах крепко здраве на колегите си народни представители, както и на гражданите на Унгария.

Български Весту *Какъв беше отзвукът от изказването?*

Симеон Варга В Парламента приеха приветствието с голямо задоволство и симпатия. Немалка част от депутатите се закичиха веднага с мартениците. Радостен е фактът, че изказването ми получи сериозен медиен отклик и благодарение на това тази българска традиция действително успя да стигне до мнозина. Няколко интернет портала писаха за нас, събитието бе споменато и във вечерните новини на унгарската национална телевизиция М1. Виждам и депутати, закичени с мартеници.

Български вести *Като активен наблюдател Вие представлявате българската общност в Унгария в Парламента. Как преценявате институцията на наблюдателите, доколко те успяват да участват активно в работата на парламента?*

Симеон Варга Това беше моето трето изказване в унгарския парламент в качеството ми на активен наблюдател на националностите. Моето мнение за институцията на активните наблюдатели го този момент – с участието им в

ИЗТОЧНИК · FORRÁS
index.hu

промяната на законите за изборителното право и бюджета – е, че те участвам реално в работата на Парламента, с което носят позитивен обрат и в живота на българската националност.

MARTENICA ÜNNEP A PARLAMENTBEN

Március 1-je Bulgária legnagyobb tavaszköszöntő ünnepe, amely idén a magyar Parlamentbe is eljutott. A Martenica ünnepét Varga Szimeon bolgár nemzetiségi szószóló ismertette az Országgyűlés március 2-ai, hétfői plenáris ülésén. A bemutatkozórol a szószóló személyesen nyilatkozott a Bolgár Híreknek.

Bolgár Hírek *Milyen előzményei voltak a március 2-ai felszólalásának?*

Varga Szimeon Dr. Muszev Dancsóval, a BOÖ elnökével kezdetektől fogva céljaink között szerepelt a bolgár kultúra minél szélesebb körű terjesztése. A martenica ünnepe remek lehetőséget jelentett arra, hogy a lehető legtöbben kapjanak ízelítőt a bolgár kultúra sokszínűségéből. Ebből a megfontolásból ismertettük a martenica hagyományát az Országgyűlésben, továbbá egy-egy martenicával is megajándékoztuk a képviselőket.

A március 2-ai felszólalást komoly szervezés előzte meg. Az Országgyűlés házszabálya szerint a szószóló csak napirend után szólalhat fel. Ahhoz, hogy a martenica köszöntő eljusson a képviselőkhöz, és élő televíziós adásban nyilvánosságot kapjon, kezdeményeztük, hogy házszabálytól való eltéréssel

a napirend elfogadása előtt felszólalhassek. A Házbizottság egyhangúlag hozzájárult és az Országgyűlés 163 igen szavazattal ezt el is fogadta.

Bolgár Hírek *Milyen keretek között ismertette a Martenica ünnepét?*

Varga Szimeon Kétperces felszólalásban köszöntöttem az Országgyűlés tagjait a magyarországi bolgárok, az Egyesület és a magam nevében. Ismertettem a martenicához fűződő szokásokat, továbbá minden képviselő kapott egy-egy martenicát hagyományismertető leírással. Felszólalásom végén a bolgár közösség nevében jó egyezséget kívántam képviselőtársaimnak, valamint Magyarország polgárainak.

Bolgár Hírek *Milyen visszhangja volt a felszólalásának?*

Varga Szimeon Az Országgyűlésben nagy örömmel és szeretettel fogadták köszöntésemet. Nagyon sok képviselő azonnal ki is tűzte a martenicát. Örömmre szolgál, hogy a felszólalásom nagy sajtómegjelenést kapott, így valóban sikerült sokakhoz eljuttatni ezt a bolgár hagyományt. Több internetes portál foglalkozott velünk, valamint az M1 esti híradójában is beszámoltak rólunk. Azóta is több képviselőn látom a kifizűzött martenicát.

Bolgár Hírek *Szószólóként Ön a magyarországi bolgár közösséget képviseli a Parlamentben. Milyennek értékeli a szószólói intézményt, mennyire tudnak aktívan részt venni a parlamenti munkában?*

Varga Szimeon A nemzetiségek érdekeit képviselve ez volt a harmadik felszólalásom a Magyar Országgyűlésben. Úgy vélem a szószólói intézmény az eddig eltelt időszak alatt – a választójogi és a költségvetési törvény módosításával – aktívan részt vett a Parlament munkájában, amivel pozitív elmozdulást hozott a bolgár nemzetiség életében is.

ТРЕТИ МАРТ – ЧЕСТВАНЕ В БУДАПЕЩА

На 3 март отбелязахме 137-та годишнина от Освобождението на България. След официалната част празникът продължи с концерт на състав „Месечинка“.

АВТОР
Виолет Доци

SZERZŐ
Dóczy Violetta

По традиция момичета в народни носии бяха застанали на входа на Българския културен дом и закичваха с мартеници всички гости в деня на Освобождението, Трети март, който българите в Унгария празнуват от десетилетия. Празникът започна с внасяне на знамето на Дружеството на българите в Унгария под звуците на песента „Край Босфора шум се вдига“. Прозвучаха българският и унгарският химн, а след тях и „Многая лета“.

Приветствие към присъстващите отпрати Нейно Превъзходителство г-жа Бисерка Бенишева, извънреден и пълномощен посланик на Република България в Унгария, след което гумата бе гадена на г-р Мате Бугаи, заместник-началник на отдел в Дирекцията за институционално и организационно развитие към Министерския съвет. Официалната част на празненството беше закрыта с тържествена реч на г-р Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление.

След приветствените слова на сцената излезе „Месечинка“. „Група с българска гуша и унгарско местожителство. Среща на българската и унгарска народна музика, в резултат на която се ражда нещо ново, но познато“ – с тези гуми ги представи Габриела Хаджикостова. Членове на състава са Анна Мари Ола (вокал, китара, клавишни инструменти), Емил Билярски (китара, клавишни инструменти), Давид Кроликовски (ударни инструменти), Арпад Вайгович (контрабас, бас-китара).

Сцената бе превзета от множество интересни и по-малко познати инструменти. Освен старите любими песни музикантите изпълниха и нови,

подготвени специално за празника. С оригиналното си звучене още първите звуци заплениха зрителите.

След концерта гостите се събраха в преддверие на коктейл и разговори до късно вечерта.

И за да разберем още по-ясно защо трети март е толкова специален за българите и за нашата общност, поместваме част от тържествената реч на посланика, г-жа Бисерка Бенишева по случай празника:

Уважаеми дами и господа, представители на българската общност в Унгария, Драги сънародници,

За мен е чест да празнуваме заедно Националния празник на България. В нашата история имаме много паметни дати, но 3 март е денят, който с възлнение наричаме Деня на Освобождението на България. Датата, на която е подписан Санстефанският мирен договор през 1878 година за нас е символ на възстановяването на българската държавност, на националния суверенитет, на третата българска държава.

Нека си припомним, че признаването на Княжество България, приемането на Търновската конституция през 1879, Съединението през 1885 година, обявяването на Независимостта през 1908 година са част от този процес на създаване на националната държава след пет века груговерско и гругоезично владичество. С подписването на Санстефанския мирен договор се слага началото на възкресението на един народ, съхранил вяра, род и език, почти забравен по това време от

гругите народи в Европа, но запазил през вековете своята църква, християнските празници, училището за деца си, песните и хората си, оцелял, за да има отново своя държава.

В своята хилядолетна история България, от създаването си през седми век и въпреки превратностите на съдбата, се е възраждала отново и отново, за да можем днес да прегадем на следващите поколения онова, което ни кара да се гордеем, че сме българи.

Онова, което българската общност в Унгария е донесла преди повече от един век и което с усърдието на поколенията, е съхранила като своя национална идентичност – църквата, училището, майчиния език.

На днешния национален празник вие започвате да отброявате и следващите 100 години от историята на Дружеството на българите в Унгария.

Преди дни едно българско дете, родено в Ню Йорк, записа песен за България, която обиколи света и развълнува всички, които празнуват националния празник галеч от страната, която на този

ден възкръсва в гушата им. Едно дете, което говори езика майчин и мисли, че България е на небето, защото винаги стига до нея със самолет. Наскоро прочетох книгата на един съвременен български автор, в която разказвайки за своя гядо и участието му в битките при Драва в края на Втората световна война той споделя историята на свои близки, чието дете смята, че Унгария е на небето, защото унгарската баба винаги идвала със самолет в България. И си мисля, че за вас, съвременниците на днешния национален празник и България и Унгария са на небето, защото ги носите в сърцата си. Поздравявам ви с Трети март – деня на освобождението на България.

БИСЕРКА БЕНИШЕВА
Извънреден и пълномощен посланик
на Република България в Унгария.

BISZERKA BENISEVA
A Bolgár Köztársaság rendkívüli
és meghatalmazott magyarországi
nagykövete

mégis ismerős dolog születik” – konferálta fel a zenekart Hadzsikosztova Gabriella. Az együttes tagjai: Oláh Annamari (ének, gitár, billentyűk), Biljarszki Emil (gitár, billentyűk), Krolikowski Dávid (ütőhangszerek), Vajdovich Árpád (nagybőgő, basszusgitár).

A színpadot megannyi érdekes, és kevésbé ismert hangszer lepte jelent meg. A fellépők a régi kedvencek mellett új dalokkal is készültek az ünnep alkalmából. Eredeti hangzásukkal pillanatok alatt megnyerték a nézőket.

A koncert után a vendégcsere az épület előterében gyűlt össze, ahol egy fogadás kereteiben késő estig beszélgethettek. Hogy még tisztábban lássuk, miért is olyan különleges március 3. a bolgárok, és a közösség számára, alább Biszerka Beniseva nagykövetség március 3-i ünnepi beszédéből közlünk részleteket:

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, a magyarországi bolgárok képviselői, kedves honfitársaim!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy együtt ünnepelhetjük Bulgária nemzeti ünnepét. Számos jeles nap van a mi történelmünkben, de március 3. az a nap, amelyet dobogó szívvel nevezünk a bolgár felszabadulás ünnepének. A nap, amikor aláírták a San Stefano-i békeszerződést 1878-ban, számunkra a bolgár államiság, a nemzeti függetlenség, a harmadik bolgár állam visszaállításának jelképe.

Emlékezzünk arra, hogy a Bolgár Fejedelemség elismerése, a Tirnovói Alkotmány elfogadása 1879-ben, az egyesülés 1885-ben, a függetlenség kikiáltása 1908-ban mind részei annak a folyamatnak, amely az 500 éves török fennhatóság után a nemzetállam születéséhez vezetett.

A San Stefano-i békeszerződés aláírásával kezdetét vette egy olyan nép újjászületése, amely megőrizte hitét, nemzetiségét és nyelvét, amelyet abban az időben a többi európai nép már majdnem elfelejtett, de az mégis megtartotta egyházát, keresztény ünnepeit, iskoláit a gyermekeinek, énekeit és táncait, hogy egyszer újra saját állama lehessen.

Évezredes történelme során Bulgária - 7. századi

MÁRCIUS 3. – GÁLAKONCERT

Március 3-án emlékeztünk meg Bulgária felszabadulásának 137. évfordulójáról. A hivatalos köszöntők után a Meszecsinka együttes koncertjével ünnepeltünk.

A hagyományoknak megfelelően a Bolgár Művelődési Ház bejáratnál népviseletbe öltözött lányok várakoztak, hogy martenicát tűzzenek minden vendég ruhájára. Március 3., a felszabadulás napja, amelyet a magyarországi bolgárok évtizedek óta ünnepelnek. Az ünnepség a Magyarországi Bolgárok Egyesülete zászlójának bevitelével kezdődött, a „Boszfó mentén” című dal kíséretében. Felcsendült a bolgár és a magyar himnusz, majd elhangzott a „Mnogaja leta”.

Először öccsellenciája Biszerka Beniseva, a Bolgár Köztársaság magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete köszöntötte a jelenlévőket, majd Dr. Budai Máté, a Miniszterelnökség Intézmény- és Szervezetfejlesztési Főosztályának főosztályvezető-helyettese vette át a szót. Az ünnepség hivatalos részét dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke zárta ünnepi beszédével.

A köszöntők után a Meszecsinka együttes lépett színpadra. „Egy bolgár lelkületű, Magyarországon alkotó zenekar, a Meszecsinka együttes koncertje következik. Előadásukban a bolgár és a magyar népzene találkozik, amelynek eredményeképp valami új,

alapításától - a sors szeszélyei ellenére mindig újjászületik, hogy napjainkban át tudja adni utódainak mindazt, amitől büszkék lehetünk arra, hogy bolgárok vagyunk. Azt, amit a magyarországi bolgár közösség Magyarországra hozott egy évszázaddal korábban, és amit a nemzedékek szorgalmával saját nemzeti identitásaként őrzött meg - a templomot, az iskolát és az anyanyelvet.

A mai nemzeti ünnepen Önök már elkezdtek számlálni a Magyarországi Bolgárok Egyesülete történetének következő 100 évét.

Néhány nappal ezelőtt egy New Yorkban született bolgár gyermek egy dalt vett fel Bulgáriáról, amely bejárta a világot, és mélyen meghatott mindenkit.

A hazától távol ünnepli a nemzeti ünnepet, amely haza ezen a napon a lelkünkben támad fel. Ez egy olyan gyermek, aki beszél anyanyelvünket és azt hiszi, hogy Bulgária az égben van, mert oda mindig

csak repülőn lehet eljutni. Nemrég olvastam egy kortárs bolgár szerző könyvét, amelyben a nagyapjáról mesél és részvételéről a Dráva menti harcokban a második világháború végén. Ő is elmeséli az ismerősei történetét, akiknek a gyermeke úgy gondolja, hogy Magyarország is az égben van, mert a magyar nagyamama mindig repülőn érkezik. És én is azt gondolom, hogy az Önök számára is, akik részt vesznek a mai nemzeti ünnepen, Bulgária és Magyarország is az égben található, mert szívükben hordozzák. Köszöntöm Önöket március 3-án, Bulgária felszabadulásának napján!

СТРАНИЦИ ОТ ЖИВОТА НА БЪЛГАРИТЕ В МИШКОЛЦ

Затворихме още една страница от живота на българите в град Мишколц, а след последните избори за самоуправленията на националните малцинства отворихме нова страница – с един човек по-малко в ръководството Самоуправлението продължава да работи според силите и възможностите си.

Отдавна планирахме среща с банатските българи от селището Стар Бешенов в съседна Румъния.

Тръгнахме, минавайки по обиколен път – през град Коложвар, стигнахме до Харгита, „Секейфолд“, през малки и големи селца и градове, видяхме „болката“ на унгареца. След дългия път пред нас се появи табелата на селището, за което бяхме тръгнали, а на нея на чист български език пишеше „Стар Бешенов“. С „Добър ден“ и „Добре дошли“ ни очакваха нашите хора. За краткия ни престой там се чувствахме като в България – сред свои. Разказаха ни за живота на тукашните три хиляди българи; те са една общност, в която се говори почти само на български; показаха ни „Българската къща“, детската градина, основното училище, гимназията и музея, имат и седмичен вестник – „Наш глас“, както и своя църква, но с католическо вероизповедание на старобългарски, имат също четмо и писмо, но пишат на латиница. Защо е така – това е работа за историк-журналист да го опише подробно.

А ние няма да забравим тази среща и тя няма да бъде последната.

САМОУПРАВЛЕНИЕТО НА ГРАД МИШКОЛЦ

FEJEZETEK A MISKOLCI BOLGÁROK ÉLETÉBŐL

Lezártunk még egy fejezetet a miskolci bolgárok életében, majd a legutóbbi önkormányzati választással meg is nyitottunk egy újabbat – egy emberrel

kevesebben a vezetőségben. Az önkormányzat tovább dolgozik, erejéhez és lehetőségeihez mérten.

Már régóta terveztünk egy találkozót a szomszédos Romániában élő bánáti bolgárokkal Óbesenyő településről.

Kerülő úton mentünk. Kolozsváron át, elértük a Hargitát, Székelyföldet, kis és nagy falvakon, városokon át, láttuk a magyarok bánatát. A hosszú út végén megjelent előttünk annak a településnek a felirata, amely felé igyekeztünk, és ahol tiszta bolgár nyelven állt: Óbesenyő. Bolgár nyelvű köszöntéssel vártak minket. Az ott töltött rövid idő alatt úgy éreztük magunkat, mint Bulgáriában – a sajátjaink között. Meséltek nekünk az itteni 3000 bolgár életéről; egy olyan közösséget alkotnak, ahol szinte csak bolgáruknak beszélnek. Megmutatták a „Bolgár Házat“, az óvodát, az általános iskolát és a gimnáziumot és a múzeumot. Van hetilapjuk „Ami hangunk“, saját templomuk katolikus vallással, van írásuk (latin betűs) és saját kiadványaik.

Hogy ez miért van így, írja meg részletesen valamelyik történész-újságíró.

Számunkra ez a találkozás felejthetetlen volt, és nem is lesz az utolsó.

MISKOLCI BOLGÁR ÖNKORMÁNYZAT

В ДЕБРЕЦЕН ПРЕЗ МАРТ

Националният празник на България бе отпразнуван в Дебрецен на 1 март 2015.

Честването се провежда в Дома на културата. Доюгоха немалко гости, които с голям интерес проследиха програмата ни, в която взеха участие Фолклорен състав „Биляна“ от Карцаг, Балкануада Оркестра, Нели Шаш, прозвучаха и откъси от творбата на Иван Вазов „Дядо Йоцо гледа“ в изпъл-

ПРОМЯНА В СЪСТАВА НА БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Заместник-председателят на БРС Алекси Андонов подаде оставка на 3 март 2015 година. На негово място бе избрана Димитранка Мишколци.

нение на Фружина Римасомбати и Янош Келе. На празника, в деня на неизменната Баба Марта, отбелязахме и настъпването на пролетта. Завързахме мартеници на куклите на всички участници, както повелява една от нашите най-любими традиции.

На следващия ден в Културния дом в „Уйкерм“ г-жа Димитранка Мишколци, заместник-председател на Българското републиканско самоуправление, показа на учениците как да си направят мартеници.

Местните всекидневници отбелязаха подобаващо събитията.

ANELIJA PRODANOV

MÁRCIUS DEBRECENBEN

2015. március 1-én Debrecenben is megemlékeztünk Bulgária nemzeti ünnepéről.

Ünnepségünknek a Debreceni Művelődési Központ adott otthont. Szép számmal gyűltek össze vendégeink, akik nagy érdeklődéssel figyelték programunkat. Fellépett nálunk a karcagi Biljana Néptánc Együttes, a Balkaniada Orkesztra, Sas Nelli, valamint részleteket halhattuk Ivan Vazov „Joczó apó néz“ című művéből Rimaszombati Fruzsina és Kele János előadásában. Rendezvényünkön köszöntöttük a tavasz eljövételét is, az elmaradhatatlan Baba Marta napján. Minden résztvevő csuklójára martenicát kötöttünk az egyik legkedveltebb bolgár hagyományunk szerint.

Másnap a Debreceni Újkerti Művelődési Házban a Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat elnökhelyettese, Miskolczi Dimitranka megmutatta az iskolás gyerekeknek, hogyan kell martenicát készíteni. A helyi napilapokban több újság cikk is megjelent a rendezvényekről.

PRODANOV ANELIJA

VÁLTOZÁS A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT TESTÜLETÉBEN

2015. március 3-án Andonov Alekszi, a BOÖ alelnöke lemondott képviselői mandátumáról. A testület Miskolczi Dimitrankát választotta meg az alelnöki pozíció betöltésére.

ПОЧИНА ПЕТЕР КИРАЙ

На 25 февруари 2015 г. на 98 години почина езиковедът професор Петер Кирай, бивш ръководител на Славянската катедра към ЕЛТЕ, заместник-директор на Института по езикознание към Унгарската академия на науките, външен член на БАН, пожизнен председател на Българско-унгарското дружество за приятелство.

Петер Кирай е роден през 1917 г. в Малчице, комитат Земплен (дн. Словакия). Първоначално следва в Карловия университет в Прага, дипломира се със специалност унгарска и чехословашка филология в Братислава. След Втората световна война се преселва в Унгария, където става един от организаторите на унгарските изследвания в областта на славистиката. Работил е в Националната библиотека „Сечени“ (1945–1949 г.), а след това в Института по езикознание, където е и заместник-директор от 1959 до 1974 г. От 1974 г. до пенсионирането си през 1987 г. е професор и ръководител на Славянската катедра към ЕЛТЕ.

Петер Кирай още като студент проявява дълбок интерес към езиковедството. Пише докторат за унгарските елементи в словашкия диалект на родното си село, а диалектологията остава важен елемент на научната му дейност. Кандидатската си дисертация защитава през 1955 г., а през 1973 г. става доктор на науките. Тази разширяваща се научна перспектива го отвежда към унгарско-славянските отношения – и обработка на изворите за периода на унгарското заселване в Карпатския басейн и прегу него, анализ на езикови паметници на глаголица, на старобългарски и на черковно-славянски език, проучване на дейността на Кирил и Методи и техните ученици, както и изследвания на славянските (в това число и българските) издания на Будимската университетска печатница. С научните си трудове допринася за разкриването на историческите и културните корени на българско-унгарските връзки. Открива и публикува редица старобългарски паметници, като Бугапещенският глаголически фрагмент, везаният славянски нагпис от кесията на крал Стефан I или фрагменти от изгавения пред 1828 г. гръц-

ко-български речник. По негова инициатива е издигнат паметника на Св. св. Кирил и Методи в Залавар. 1985 г. е награден с орден „Кирил и Методи“ I степен, през 1993 г. получава ордена Л. Щур на Словашката академия на науките, а през 2001 г. – почетния знак „Марин Дринов“ на БАН.

КРИСТИНА МЕНХАРТ

ELHUNYT KIRÁLY PÉTER

2015. február 25-én, életének 98. esztendejében elhunyt Király Péter nyelvészprofesszor, az ELTE Szláv Filológiai Tanszék nyugalmazott vezetője, az MTA Nyelvtudományi Intézetének volt igazgatóhelyettese, a Bolgár Tudományos Akadémia külső tagja, a Magyar-Bolgár Baráti Társaság örökös elnöke.

Király Péter 1917-ben született a Zemplén megyei Málcán (ma Szlovákia). Egyetemi tanulmányait a prágai Károly Egyetemen kezdte, majd a Pozsonyi Egyetemen szerzett diplomát cseh-szlovák és magyar szakon. A második világháború után Magyarországra költözött, nevéhez a hazai szlavisztikai kutatások megszervezése és vezetése kötődik. Dolgozott az Országos Széchényi Könyvtárban (1945–49), majd az MTA Nyelvtudományi Intézetében is, amelynek 1959 és 1974 között igazgatóhelyettese is volt. 1974-től 1987-ig az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára volt.

Király Péter már egyetemistaként mély érdeklődést tanúsított a nyelvtudomány iránt. Bölcsészdoktori értekezését szülő-

faluja szlovák nyelvjárásának magyar elemeiből írta, a nyelvjárások kutatása a későbbiekben is kutatásai fontos eleme maradt. 1955-ben védte meg kandidátusi disszertációját, 1973-ban pedig a nyelv-tudományok doktora lett. Szélesedő kutatási perspektívája elvezette őt a magyar-szláv kapcsolatok területére: ilyen a honfoglalás korának és az azt megelőző időszak forrásainak feldolgozása, a glagolita, óbolgár vagy egyházi szláv nyelvemlékek feltárása és interpretálása, Cirill és Metód, valamint tanítványaik munkásságának elemzése, vagy a budai Egyetemi Nyomda szláv (ezen belül bolgár) kiadványainak vizsgálata nyelvi és a helyesírási szempontból. Munkáival elévülhetetlen érdemeket szerzett a magyar-bolgár kapcsolatok történelmi és kulturális hátterének feltárásában. Számos óbolgár nyelvemléket tárt fel és publikált, mint például egy 12. századi glagolita szövegrészlet, Szent István király hímtett tarsolyának cirill betűs feliratát, vagy egy 1828-as görög-bolgár szótár részleteit. Kezdeményezésére állítottak szobrot Szt. Cirill és Szt. Metód tiszteletére Zala váron. Erdemei elismeréseként 1985-ben megkapta a Cirill és Metód Érdemrend I. fokozatát, 1993-ban a L. Štur emléklapett, 2001-ben pedig a Bolgár Tudományos Akadémia „Marin Drinov” kitüntetését.

MENYHART KRISZTINA

СЪДБИ – СТЕФАНА ПЕТКОВА ЙОРГОВА

С рубриката „Съдби“ бих искал да направя опит за представянето на такива жени и майки от нашата общност, които вече близо 100 години пазят нейната памет. Уверен съм, че те са връзката ни със света, за който говорихме през последните години, за който говорим и днес. Започваме със Стефана Петкова Йоргова, родена на 10 октомври 1920 г. в Поликраище.

Данчо Мусев Това си е кажи-речи цяло столетие, което е почти колкото историята на Дружеството. Напоследък е модерно да се търси тайната на дълголетие. И така... каква е тайната на дълголетие?

Мама Стефу Хубавата храна. Много то лук и изобилието от зеленчуци. За които се сетим. Аз започнах живота си с кисело мляко и лук. С тях съм отгледана. Почти не съм виждала месо, защото осиротях на една годинка. Животът ми не беше лек, но поне бях свободна. Детството ми беше много хубаво. Налагаше се да работя от

осемгодишна, цаниха ме за прислужничка, грижех се за деца. В България, в Поликраище. За едно лято ми дадоха метър домашно платно, от което мама ми направи пола. Защото нямаше пари, нямаше нищо. Хранехме се с онова, което сами си произвеждахме. Зеленчуци, хляб, всичко. Когато отглеждахме пилета, имахме и месо. А за Коледа прасенце... Киселото мляко беше нашата ежедневна храна. Всеки ден на трапезата имаше кисело мляко.

ДМ И кое е хубавото мляко тук?

Мама Стефу Ами... това, което се намира (сmee се). Каквото има. Сега мъничко съм го зарязала, но пък аз цял живот съм яла кисело мляко... Никога не съм пила алкохол, защото не го обичам. Когато бях дете – бяхме пет сирачета – живеехме в едно мазе, защото мама и баба не ни пускаха в къщата. Нас, сираците.

Татко почина на 33 години. Беше гвардеец при цар Борис. Тръгнал да се прибира и каруцата на неговия брат заседнала в калта, не могли да я

ИНТЕРВЮТО ВЪЗЕ
Данчо Мусев

РЕДАКТОР
Кирил Наг

REPORTER
Muszev Dancso

SZERKESZTŐ
Nagy Kiril

избутат. Той слязъл, хванал конете, привързал колата към гърдите си и я изтеглил. Тогава му се пукнал апандиситът. Не забелязал, на другия ден отишъл да оре. Навел се и не могъл да се изправи. Когато го отведоха в болницата, просто го отворили и затворили. Починал.

Така ни остави татко. Аз съм била на една годинка, а най-големият ми брат на тринайсет. Имах една негова снимка, но някъде съм я загубила. Запяляла се е. Познавах баща си само по снимка. Така сме отгледани. Слава богу, всички ние станахме сериозни хора, братята и сестрите ми се ожениха, създадоха семейства, но болестите ни ги отнеха. Единият ми брат бе убит от комунистите в Югославия, на границата. Той беше граничар, там са го хванали. Били петима, все от село, разпарчетосали ги. Рязали им ушите, носовете, ръцете.

ДМ Кога е било това?

Мама Стефу През 44-та. По време на войната, в Югославия. Там си и остана. Не знаем къде е гробът му.

ДМ А другите ти братя и сестри?

Мама Стефу Бяхме две момичета и две момчета. Другият ми брат се разболя от рак. Почина на четирист и осем години. Остави двама сина, вече и те са покойници, живи са само внуците му.

ДМ А докога живя в Поликраище?

Мама Стефу До осемнайсетата ми година. Омъжих се за Христо Христов Йоргов в България на 11 ноември 1936 година, бях на шестнайсет. Между другото още на 10 години бях танцувала на сватбата на бъдещия ми съпруг, който след това заминал за Унгария, шест години по-късно се развел, върнал се в Поликраище и на събора ме видял на въртележката, залюбихме се. Той беше на двайсет и седем, аз на шестнайсет. Свещениците ми прехвърлиха три години от тези на

съпруга ми, за да ме изкарат деветнайсетгодишна и да мога да се омъжа. През 38-ма гождох в Унгария и оттогава живея тук. В началото изпитвах носталгия. Когато забременях, се прибрах в родината, защото смятах, че унгарците не могат да готвят. (сmee се) Много ми беше лошо и исках мама да ми готви. През 39-та в Поликраище се роди синът ми, Цана Йоргов. Междувременно избухна войната и се върнах чак през 42-ра. Пет дни пътувахме във вагони, превозващи прасета. Като се върнах в Унгария, бях 45 килограма, и когато след няколко години дойде и мама, вече тежах 96. Тя слезе от влака, облечена в огромен кожух, а аз я чаках, за да ѝ взема багажа. Тя, горкичката, се огледа и въздъхна: „Ех, никоу ли не ме чака?“ Казах ѝ: „Аз не ти ли стигам?“ Изтърва си багажа. Не ме позна, майка ми не ме позна. Не беше ме виждала девет години.

ДМ През 39-та съпругът ти не можеш ли да дойде при вас в България?

Мама Стефу Не можеше, беше война, бяхме разделени. Някъде към март 42-ра се върнахме със сина ми. По това време вече познавах Будапеща. Бяха ни стоварили на един загънен коловоз във Ференцварош. Пеша отидох го Нагвашартелеп. Толкова ме беше страх. (сmee се)

ДМ И какъв е, какъв беше животът с един български градинар?

Мама Стефу (сmee се) Ами какъв да е бил, лягах си в девет, и в два трябваше да съм на пазара. Такъв беше. По цял ден трябваше да съм навън. Да работя с момичетата, момчетата, всичко, което се налагаше.

Първо продавахме на едно тържище. Беше по време на войната, на пазара на Вагохид. Когато на власт дойдоха комунистите, ни изритаха оттам. Отидохме в Сигетчуч, там имахме градина. Изградихме всичко и когато и на него сложиха ръка, останахме без нищо. Тогава потеглихме към Кирайердьо. Търсихме място, където

да се установим. Една година бяхме съгружници с един от тамошните българи. Боевете не спираха, а ние ходехме до Сигетсентмиклош, където имаше свободна земя. При комунистите не можеше много да се купува земя, но собственикът ѝ работеше в общината, преписа ни я. Купихме я от него. Започнахме през 50-та, госта се измъчихме. Защото щом започнахме да обработваме и дойде лошото време. Четирсет дни валия през септември, умряха ни градината, конят... Много страдахме. После някак отново си стъпихме на краката... имахме си постройката, но пък тя си нямаше покрив и конете простинаха. Простинаха и умряха.

Съпругата на българския градинар е жена за всичко, не е просто работник. А жена за всичко. И да заварявам се е случвало. Когато металната рамка на оранжерията тръгна да се разпада. Трите големи момчета придържаха стълбата, аз на нея, те ми подаваха нещата и заварявах, защото вятърът беше съборил конструкцията. Цануш не беше вкъщи, съпругът ми беше болен, шията му беше бинтована. Трябваше аз да я оправя и я оправих, всичко правех. Интересен живот имах. (сmee се)

Като една търговка ходех по селата да купувам. Трябваше да пренасям зеленчуците във вагон, сортирах ги. Селяните много ме почитаха и обичаха...

ДМ По това време, през 53-та, е построен Българският културен дом. Спомняш ли си нещо за това?

Мама Стефу Ами... Започнах го съпругът ми и чичо Миклош Вочев. Имахме един мотор, с него обикаляха българите за пари. Всеки да даде, кой колкото може. Ние тогава допринехме с трийсет или триста хиляди, не помня... Знаем, че дадохме трийсет за столовете. Мъжът ми беше касиер, парите бяха на негово име в банката. Той беше добър човек, сигурен човек. Бедни бяхме, но не посегна на парите.

ДМ А от 56-та какво помниш?

Мама Стефу През 56-та живеехме на булевард Шорокшар. Ужасно се бояхме, не можехме да излизаме на улицата. Синът ми все бягаше нанякъде. Страхувах се, но той винаги се връщаше у дома. Не спираше да снима на булеварда. На лентата се виждаха обесени хора, и хора, горящи в танковете. Снимаше всички. Имаше един малък фотоапарат. Даде лентата на едно момче, наполовина българче, което живееше в къщата ни. Той я занесе във фабриката, за да я прояви, но не си я получихме обратно.

Преживяхме и двете войни. По време на втората световна война вече живеехме на булевард Шорокшар, на четвъртия етаж. Парите бяха в един куфар. Една сутрин, когато завиха сирените, шестгодишният ми син сва-

ли малкия куфар в мазето и сегна на него. Съседите го попитаха: „Цанушка, какво си помъкнал?“. „Ами, мама сложи вътре малко хляб, малко от това, малко от онова, че да има какво да ям, ако огладнея.“ Бяхме се уговорили да не издава какво има в куфара. И това шестгодишно дете не издаде нищичко, шапка му свалям...

Немците пипаха и се бъркаха в това и онова в къщата, много проблеми създаваха. После гождоха руснаците. Ние можехме да разговаряме с руснаците и не ни закачаха. Старият знаеше руски перфектно, помагаха ни, носеха картофи, носеха хляб. По време на войната вечер, когато се стреляше и нещо улучеше къщата, се милвахме да видим живи ли сме, добре ли е детето. Тогава така се живееше. Всички в мазето, ние на четвъртия етаж. Детето беше болно, с магарешката кашлица щеше да се задуши в мазето. Нямаше лекарства, затова понасяхме бомбите, понасяхме всичко. Веднъж една граната се връза в кухненския праг. Връза се и не избухна. Няколко месеца, когато отивахме на работа, вземах детето на ръце, за да прескоча прага. И когато гождоха руснаците, извадиха граната оттам. Представи си, завързаха я за една тел, скриха се на стълбището и оттам я извърпаха. После я повдигнаха леко, свалиха я на терена. Там я взривиха.

Дъщеря ми (Мария Йоргова) се роди тук през 46-та. Появи се на бял свят в мирно време. До четвърто отделение посещаваше българското училище, после отиде в унгарско. Синът ми ходеше в българското училище на улица Йозеф. Не знаеше почти нищо, но свиреше на руснаците и те му даваха купони. Ама нищо не научи. Когато отиде в гимназия, плащахме на учителите да го учат от нулата.

Ходехме семейно в България. На сборове, на море. Хубав ми беше животът, не мога да се оплача. (смее се) Внукут ми замина за Америка, но и мен ме научиха да работя със скайп, за да си говорим всеки ден. Научих и това. С градинарство не съм спряла да се занимавам до ден днешен. И тази година ще има продукция, подготвям се, събрала съм семена. За готвене – готвя. До деветдесетата си година гаже и кола карах.

ДМ Ако ми позволиш да те попитам, кои бяха най-хубавите години, десетилетия?

Мама Стефи Винаги сме живели добре заедно. Където и да сме ходили, децата са били с нас. На вечеря, на български празник, винаги сме ги взимали. Ако има любов и семейство, годините, десетилетията са без значение. Бяхме щастливи, живяхме добре, не сме имали никакви проблеми.

ДМ Навярно това е тайната на дълголетието, освен киселото мляко...

Мама Стефи Да. Живях спокойно със съпруга ми, не ходеше по жени, не

пиеше. За болестите не си струва да говорим. Не мога да се оплача от нищо в живота си. До ден днешен. Децата ми много ме обичат, почитат ме много. Също и внуците. Какво да кажа? Животът ми беше хубав до последно. Много съм работила, но винаги ми е било приятно. Наистина работех много. Денонощно. Цялата седмица на полето и на пазара, а в събота и неделя перях, гладех и чистех в къщи на децата, за да е в ред всичко. Но и тогава съм била щастлива, защото не са ми създавали проблеми. Нямаше как да не се работи...

SORSOK – STEFANA PETKOVA JORGOVA

A Sorsokkal egy új rovat elindítására tesztek kísérletet, amiben olyan nőket, családanyákat mutatunk be a közönségünkben, akik közel száz éve őrzik az emlékeket. Úgy érzem, ők jelentik a kapcsolatot azzal a világgal, amelyről az elmúlt években beszéltünk, és beszélünk ma is. Elsőként Stefana Petkova Jorgovát mutatjuk be, aki 1920. október 10-én született Polikraistében.

Muszev Dancso Ez önmagában közel egy évszázados történelem, amely szinte az Egyesület történelmével egyenlő. Manapság divat a hosszú élet titkát keresni. De mégis... mi a hosszú élet titka?

Stefi mama A jó koszt. Sok vöröshagyma és rengeteg zöldség. Ami csak belefér. Én úgy kezdtem az életemet: joghurt és a hagyma. Azon nevelkedtem. Húst alig láttam, mert egyévesen árva maradtam. Nem volt könnyű életem, de szabadság volt. Nagyon szép gyerekkorom volt. Dolgoznom kellett nyolcéves koromtól, beadtak cselédnek, hogy gyerekekre vigyázzak. Bulgáriában, Polikraistében.

Egy nyárért egy méter házi szövetet kaptam, anyám abból csinált szoknyát. Mert nem volt pénz, nem volt semmi. Csak azt ettük, amit megtermeltünk. Zöldséget, kenyeret, mindent. Ha fölneveltünk egy pár csirkét, akkor volt hús. Karácsonyra egy kismalacot... A joghurt volt a mindennapi. *Kiselo mliako* minden nap volt az asztalon.

MD És itthon melyik a jó joghurt?

Stefi mama Hát... amelyet kapok (nevet). Amelyet kapok. Most egy kicsikét kihagytam belőle, de egy életen át joghurtot ettem... Szesziesitalt nem fogyasztottam soha, mert nem szeretem. Amikor gyerek voltam – öten voltunk árvák –, pincében laktunk, mert anyám meg nagyanyám nem engedtek minket a házba. Az árvákat. Apukám 33 évesen halt meg. Borisz király mellett volt díszkatona. Hazaindult, amikor a testvéreinek a kocsija beleragadt a sárba, nem tudtak kihajtani. Ő leszállt, kifogta a lovakat, és a kocsit a mellkasára kötve húzta ki. Ettől perforált a vakbele. Nem vette észre, és másnap kiment szántani. Lehajolt, majd nem tudott felállni. Mikor bevitték a kórházba, csak kinyitották és becsukták. Meghalt.

Így hagyott itt minket. Én voltam egyéves, a legidősebb testvérem tizenhárom. Egy fénykép volt róla, eltűnt valahogy. Elkallódott. Én apámat nem ismertem, csak fényképről. Így nevelkedtünk. Hála Istennek, mindegyikünk komoly személy lett, testvéreim megnősültek, családot alapítottak, de a betegség elvitte őket. Egyik bátyámat a kommunisták ölték meg Jugoszláviában, a határon. Határőr volt, ott fogták el. Öten voltak falusi gyerekek, széjjelszedték őket. Vágták a fülüket, az orrukát, a kezüket.

MD Mikor volt ez?

Stefi mama '44-ben. A háború alatt, Jugoszláviában, ott is maradt. Nem tudjuk, hol a sírja.

MD És a többi testvér?

Stefi mama Két lány- és két fiútestvérem volt. A másik fiú odahaza lett rákbeteg. Negyvennyolc évesen halt meg. Itt hagyta két fiát, azóta ők is elmentek, csak az unokák élnek.

MD És meddig éltél Polikraistében?

Stefi mama Tizennyolc éves koromig. Bulgáriában mentem férjhez, tizenhat évesen 1936. november 11-én.

Jorgov Hriszto Hrisztovhoz. Egyébként már 10 évesen táncoltam a leendő férjem esküvőjén, aki Magyarországra ment, 6 év után elvált, visszajött Polikraistéba és a búcsún, a körhintán látott meg engem, egymásba szerettünk. Ő huszonhét éves volt, én meg tizenhat. A papok átírtak három évet a férjemtől, hogy tizenkilenc legyenek, hogy összeadhassanak. '38-ban jöttem Magyarországra, azóta itt élek. Először honvágyam volt. Amikor teherbe estem, hazamentem, mert azt mondtam, a magyarok nem tudnak főzni (nevet). Nagyon rosszul voltam, és azt akartam, az anyukám főzzön. '39-ben Polikraistében megszületett a fiam, Jorgov Cana. Közben jött a háború, és nem jöhettem vissza '42-ig. Öt napig utaztunk disznószállító vagonokban. 45 kilósan jöttem Magyarországra, és mikor pár évvel később jött édesanyám, akkor már voltam 96. Egy hatalmas irhabundában szállt le a vonatról, én pedig vártam, hogy megfogjam a csomag-

ját. Körülnézett szegénykém, és azt mondja, „Hát én rám nem vár senki?”. Én megszólaltam, hát én kevés vagyok? Akkor leejtette a csomagját. Nem ismert meg, anyám nem ismert meg. Kilenc évig nem látott.

MD '39-ben a férjed se tudott utádatok menni Bulgáriába?

Stefi mama Nem tudott, háború volt, elszakadtunk. Végül valamikor '42 márciusában jöttünk át a kisfiammal. Én akkor már ismertem Budapestet. A Ferencvárosban tettek ki minket egy vakvágányon. Gyalog mentem a Nagyvásártelepig. Úgy féltem (nevet).

MD És milyen az élet egy bolgárkertész mellett vagy milyen volt?

Stefi mama (nevet) Az olyan volt, hogy 9-kor feküdtem, és 2-kor kellett a piacon lenni. Ilyen volt. Egész nap kinn kellett lenni. A lányokkal, fiúkkal dolgozni, ami csak belefér.

Először kereskedők voltunk egy vásártelepen. A háború alatt a Vágóhídban, a kereskedői piacon. Mikor bejöttek a kommunisták, minket kidobtak. Akkor mentünk Szigetcsúcsra, ott volt kertünk. Fölépítettünk mindent, arra is rátették a kezüket, és mi mezítláb maradtunk. Akkor indultunk Királyerdő felé. Kerestük, hova tudnánk menni. Egy évre betársultunk az egyik ottani bolgárral. Folytak a harcok, mi pedig jártunk Szigetszentmiklóásra, ahol volt egy üres föld. A kommunista világban nem nagyon lehetett földet venni, de a tulajdonos a község házában dolgozott, át tudta írni. Azt megvettük tőle. '50-ben kezdtünk, elég sokat szenvedtünk. Mert ahogy kezdtünk építkezni, jött a rossz idő. Negyven napig esett szeptemberben az eső, megdöglött a kert, a ló... Sokat szenvedtünk. Aztán valahogy csak felépítettük... megvolt az épület, csak nem volt tető, és a lovak megfáztak. Megfáztak, megdöglöttek.

A bolgárkertész-feleség minden, nem csak munkás. Minden. Még hegesztő is voltam. Amikor összedölni készült a fólia fémkerete. A három nagyfiú fogta nekem a létrát, és adták a kezembe a dolgokat, én meg hegesztettem a fóliát, mert a szél széjjelszedte. Canus nem volt otthon, a párom még beteg volt, gézben volt a nyaka. Nekem kellett csinálni, és én csináltam, én mindent csináltam. Érdekes életem volt (nevet).

Kereskedőként én jártam vidékre vásárolni. Vagonban kellett vinni a zöldséget, pakoltam, a parasztok pedig úgy tiszteltek és szerettek engem ott...

MD Akkortájt, '53-ban épült a Bolgár Művelődési Ház. Arról van valami emléked?

Stefi mama Hát... A párom kezdte Bocsév Miklós bácsival. Volt egy motorunk, azzal jártak a bolgárokhoz pénzért. Hogy amennyit tud, mindenki adjon bele. Mi hozzájárultunk akkor harmincezer vagy háromszázezer, mit tudom én... Harmincat tudom, hogy adtunk a székekért. A párom volt a pénztáros, a pénz az ő nevében volt a bankban. Jó ember, biztos ember volt. Akármilyen szegények voltunk, hozzá nem nyúlt.

MD És '56-ról milyen emlékeid vannak?

Stefi mama '56-ban a Soroksári úton laktunk. Borzasztóan féltünk, nem lehetett kimenni az utcára. A fiam mindig elszökött. Féltettem, de mindig hazajött. Fényképezett végig az úton. Voltak a filmen akasztott emberek, mások, ahogy égnek a tankban. Ő mindenkit lefényképezett. Volt egy kis fényképezőgépe. A szalagot egy félbolgár gyereknek adta, aki ott lakott a házukban. Ő vitte el a gyárba, hogy előhívja, de nem került hozzánk vissza a film.

Mind a két háborút átéltük. A második világháború alatt már a Soroksári úton laktunk, a negyedik emeleten. A pénz egy bőröndben. Egy reggel, amikor fújták a riadót, a hatéves fiam levitte a pincébe a kis bőröndöt, és ráült. A szomszédok kérdezték, „Canuska, mit cipelsz?”. „Hát, anyukám tett bele egy kis kenyeret, egy kis ezt, egy kis azt, hogy ha éhes vagyok, majd ehessenek.” Mert meg volt beszélve, hogy nem mondhatja el, mi van benne. És az a hatéves gyerek úgy betartotta, hogy le a kalappal...

A németek tettek-vettek a házban, sok baj volt. Utána bejöttek az oroszok. Mi tudtunk beszélni az oroszokkal, minket

nem bántottak. Az öreg tudott perfeitül oroszul, segítettek, hoztak krumplit, hoztak kenyeret. A háború alatt éjjelente, mikor lövöldöztek, és valami eltalálta a házat, csak simogattuk egymást, hogy életben vagyunk-e, hogy jól van-e a gyerek. Akkor így kellett élni. Mindenki a pincében, mi a negyedik emeleten. Beteg volt a gyerek, szamárköhögéssel megfulladt volna a pincében. Gyógyszer nem volt, úgyhogy elviseltük a bombát, elviseltünk mindent. Egyszer egy gránát fúródott a konyhaküszöbünkbe. Befúródott és nem robbant. Jó pár hónapig úgy kellett járnom, amikor mentünk dolgozni, hogy a gyereket felvettem, hogy átlépjük. És mikor bejöttek az oroszok, azok húzták ki. Képzeld el, egy drótra kötötték, elbújtak a lépcsőházban és onnan rángatták ki. Utána fölverték finoman, levitték a grundra. Ott robbantották föl.

A lányom (Jorgova Mária) itt született '46-ban. Békeidőben került a világra. Negyedik osztályig járt bolgár iskolába, onnan került át magyarba. A fiam még a József utcai bolgár iskolába járt. Alig tudott valamit, de zenélt az oroszoknak, és azok meg adták a jegyeket. Közben nem tudott semmit. És amikor gimnáziumba ment, fizethették a tanárokat, hogy tanítsák a nulláról.

Családdal jártunk Bulgáriába. Búcsúba, tengerhez. Szép életem volt, nem tudok panaszkodni (nevet).

Kiment az unokám Amerikába, de megtanítottak engem is Skype-olni, hogy

beszéljünk minden nap. Hát belementem abba is. A mai napig is kertészkedek. Az idén is lesz termés, már készülök, öszszeszedtem a magokat. Főzni még főzök. Kilencvenéves koromig meg autót vezettem.

MD Ha lehet ihyet kérdezni, melyek voltak a legszebb évek, évtizedek?

Stefi mama Mindig nagyon jól éltünk egymással. Bárhova mentünk, a gyerekeink velünk voltak. Ha egy vacsora, egy bolgár ünnep jött, mi őket nem hagytuk el. Ha van szeretet, család, a korszak nem számít. Boldogok voltunk, jól éltünk, nem volt semmi probléma köztünk.

MD Valószínűleg a kiselo mliako mellett ez az, ami a bosszú élet titka...

Stefi mama Igen. Én nyugodt életet a párom mellett éltem, mert az nem csalt meg, az nem ivott. Arról már nem érdekes beszélni, amikor beteg lett. Az életemből nem tudok panaszkodni semmire se. Mai napig. A gyerekeim nagyon szeretnek, nagyon tisztelnek. Az unokáim szintén. Hát mit mondjak? Nekem jó életem volt végig. Sokat dolgoztam, de mindig jó volt. Nagyon sokat dolgoztam. Éjjel-nappal. Egész héten a földön meg a piacon, szombat-vasárnap otthon mostam, vasaltam, takarítottam a gyerekeknek, hogy rendben legyen minden. De boldog voltam akkor is, mert nem volt problémám. Dolgozni, azt kellett...

ЗАЕДНО В ЕВРОПА

Проект Еразъм+
Традиционни пролетни празници в Европа

ПАРТНЬОРИТЕ

- › Българско училище „Св. св. Кирил и Методий“, Париж
- › Българско училище „Азбука“, Дъблин
- › Българско училище „Д-р Петър Берон“, Прага
- › Българско училище за роген език, Будапеща

Когато се заехме проекта „Традиционни пролетни празници в Европа“, едва ли съм подозирала радостта и удовлетворението, с които и деца, и учители, и родители се отнасят към дейностите, свързани с изпълнението му. Започнахме с кукерските игри, които прогонват злите сили. Те дадоха възможност децата да проявят творчество, изработвайки кукерски маски под вещото ръководство на приложничката Боряна Маевска. За

автор **szerezó**
Светла Кьошева Kjoszeva Szvetla

общуване между децата на български език, създадоха се контакти и между семействата, които ежедневно се информираха за децата, изпращаха си снимки. Имахме време за разходка и тогава се срещаме и с децата от другите групи. Най-ползотворна за опознаването обаче бе срещата в училището. Българското училище в Париж наема сграда на френско училище, която ползва само в събота. Занятията се провеждат сутрин и следобед. В деня на посещението заедно с българчетата от Франция в класните стаи влязохме и ние – ученици и учители от Прага, Дъблин и Будапеща. Всеки трябваше да се представи с презентация – за училището и за изпълнението на проекта. Времето не стигна за всички, но и така научихме много за другите училища. С презентации от нашето училище се бяха подготвили Анна Кристина Дончева, Доминика Тихова и Александра Сираков. За изпълнението на проектните задачи – пролетните празници и тяхното отбелязване, всички могат да се информират и на фейсбук страницата на проекта.

Ръководителите имаха и работна среща, на която бяха обсъдени тестове за входно ниво за трите равнища на обучение – начална, горна и гимназиална степен в българските училища за граница. Обсъдени бяха и въпросите за явяване на зрелостен изпит по български език в отделните страни, като един от важните стимули за съхраняване на езика и българското.

Особено вълнуващо бе тържеството, на което се откри изложбата и се представиха отделните училища – този път с програма от песни и съчинения. Нашето участие включваше две песни за пролетта в изпълнение на Анна Кристина Дончева и на Деница Михаела Которова, както и две съчинения – написаното от Лиана Филипова стихотворение и приказката на Деница. Всички участници в изложбата получиха дипломи, а на присъстващи

те – Лиана, Деница, Александра, Алтай, Кристина и Гита – грамотите бяха връчени лично от маестро Никола Манев, български художник в Париж.

Какво видяхме в Париж? Още първия ден отидохме на хълма на художниците Монмартър. Нашата водачка Румяна Шибилева-Ронжие ни разказа за името на хълма, свързано с мартира Сент Дени, а после ни показа местата, където са се срещали, живели и творили известни художници и писатели в миналото. Изненада ни посрещна още в самото начало – на едно гърво видяхме навързани мартеници. Естествено бе желанието ни да оставим там и нашите мартенички, но това не бе толкова лесно. Оказа се, че гървото е много ценна японска череша и една симпатична полицайка ни обясни, че не бива да го пипаме. Не я трогнаха българските традиции. После влязохме в църквата Сакре кьор (Свято сърце) и се разходихме по живописните улички.

На площад Конкорд (Съгласие) се срещнахме с групите от Дъблин и Прага, за да се разходим заедно по прочутата Шанзелизе, стигайки чак до Триумфалната арка.

Втория ден се отправихме към символа на Париж – Айфеловата кула. Денят бе мрачен, вероятно и от частичното слънчево затъмнение, но това не намали радостта и възхитата на децата от невероятното техническо съоръжение, което ни бе

представено изключително интересно от екскурзоводката Милена. Качихме се, разбира се, макар и само до първия етаж. Беше студено и се отказахме да се изкачваме по-нагоре, затова се стоплихме с чаша горещ шоколад. После се разходихме с корабче по Сена, посетихме църквата Нотърдам и центъра Помпиду, разходихме се из старинния квартал Маре и стигнахме до площада на Бастилията с новата опера. А оттам е много близо до училището, където се срещаме всяка сутрин и вечер с приемните родители. Понякога децата с нетърпение чакаха тези срещи с възгласа „Нашата майка го дъде!“

Последният ден тръгна добре – разходка в парка на Пале Роял (кралския дворец). Там направихме интересни снимки върху колоните в двора. Минахме през двора на Лувъра и излязохме на един от мостовете на Сена. Тук вече бяхме доста оладнели и се отправихме към Шанзелизе, за да хапнем и направим последни покупки, тъй като в неделя там има отворени магазини. И отпук фотосесията прекъсва, защото по време на обяда откраднаха чантата на Кристи с всичките ѝ документи. За 3 часа изминахме пътя от френската полиция до унгарското посолство, оттам до Северната гара, където ни беше оставен багажът, и до летище Шарл де Гол, за да отлетим навреме за Будапеща. Никак не беше лесно, но групата се гържа героически и всичко свърши добре. Пазете си чан-

тите в Париж! И особено документите!

Върнахме се, а работата по проекта продължава. Вече гонихме змии и зущери по Благовец, срещаме лазарки и пяхме лазарски песни, готвим се да боядисваме великденски яйца и да отпразнуваме на два пъти великденския празник – кой по православен, кой по западен (католически или протестантски) обичай. През май ще отбележим Гергьовден, св. Константин и Елена и свързания с тях нестинарски обичай, както и пролетните ритуали за гърж. Предстои ни пътуване до Прага по случай празника на светите братя Кирил и Методий, който ще отбележим заедно с нашите партньори в Микулчице – средновековно църковно средище, където се предполага, че е погребан св. Методий.

Всяко събитие и всеки обичай се отразяват на табла в училището. В наша помощ са **Боряна Маевска**, която работи заедно с децата при изработването на кукерски маски, мартеници, боядисването на яйца; **Габриела Хагжикостова**, която подготвя сценичните изяви на учениците; **Магдалена Чорбагжийска**, с която децата учат песни. Ежедневни са усилията на учителките **Даниела Димитрова**, **Елена Батинкова** и **Мария Стоилова**, които подготвят материали, провеждат състезания, отразяват извършената работа на табла и в изложби.

Работата по проекта ще продължи и през следващата учебна година.

EGYÜTT EURÓPÁBAN

Erasmus+ projekt
Hagyományos tavaszi ünnepek
Európában

PARTNEREK

- › Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Iskola, Párizs
- › Azbuka Bolgár Iskola, Dublin
- › Dr. Petar Beron Bolgár Iskola, Prága
- › Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola, Budapest

Amikor belefogtunk a Hagományos tavaszi ünnepek Európában c. projektbe, még fogalmam sem volt, mekkora örömmel és lelkesedéssel vesznek majd részt a gyerekek, a tanárok és a szülők a különböző projekttevékenységekben. A kukerekekkel kezdtünk, akik elűzik a gonosz erőket. A gyerekek szabadjára engedhették a kreativitásukat, amikor Maevszka-Konc Borjana irányításával kukermaszkokat készítettek. Szőlőmetesző Trifon ünnepén, amely nagyon fontos szerepet játszik a magyarországi bolgárok naptárában, jeleneteket adtunk elő Trifon életéből és áldások hangzottak el a bő termésért. Az iskolában első ízben került bemutatásra a vajhagyó vasárnapi népszokás, amikor mindenki bocsánatot kér egymástól. Különösen nagy sikert aratott az a népi játék, amikor egy madzag végére kötözött halvadarabkát kell szájjal elkapni. A hagyományos martenicakészítés még izgalmasabbá tette a párizsi Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Iskola által meghirdetett versenyen való részvétellel. A versenyre közel 30 alkotást készítettünk, és sok gyerek készített prezentációt, írt mesét vagy verset, tanult meg dalokat, amivel azon iskolai versenyen vettek részt, amelynek a győztesei készülődhetnek az első mobilitásra – Párizsba.

Párizsba 20 gyerek érkezett Prágából, Dublínból és Budapestről, akiket bolgár családoknál szállásoltak el. Ez kiváló lehetőséget teremtett arra, hogy a gyerekek bolgár nyelven érintkezzenek, de a családok is kapcsolatba léptek egymással,

a fogadó családok minden nap küldtek információt és fényképeket a gyerekekről. A városnézés során találkoztunk a gyerekekkel a többi csoportból, de az ismerkedésre az iskolában lezajlott találkozó nyújtotta a legjobb alkalmat. A párizsi Bolgár Iskola egy francia iskolától bérlti a helyet, a tanítás csak szombati napokon, délelőtt és délután zajlik. A látogatásunk során mi, a budapesti, prágai és dublini diákok és tanárok is beültünk az osztálytermekbe a franciaországi bolgár gyerekekkel együtt. Mindenkinek kellett tartania egy prezentációt az iskolájáról és a projektben folyó munkáról. Sajnos nem jutott idő mindenkire, de így is nagyon sokat megtudtunk egymásról. A mi iskolánkból Doncseva Anna Krisztina, Tihova Dominika és Szirakov Alexandra készítettek prezentációt. A projekt munkáról, a tavaszi ünnepekről és azok megünnepléséről mindenki tájékozódhat a projekt Facebook oldalán.

A csoportvezetőknek munkatalálkozójuk is volt, ahol megvitatták az alsó és a felső tagozatos, valamint a gimnáziumi szintfelmérő teszteket a határon túli bolgár iskolákban. Beszéltek a bolgár nyelv-érettségiről is a különböző országokban, mert az a nyelv megőrzésének egyik legfontosabb ösztönzője.

Nagyon jól sikerült az ünnepség is, amelynek keretében megnyílt a kiállítás és bemutatkoztak a különböző iskolák – ez alkalommal dalokkal és a diákok által írt művekkel. A mi programunkban két tavaszi dal szerepelt Doncseva Anna Krisztina és Kotorova Denica Mihaela előadásában, valamint Filipova Lia költeménye és Denica meséje. A kiállítás minden résztvevője kapott oklevelet, amit a jelenlévőknek a Párizsban élő bolgár Nikola Manev festőművész adott át.

Mit láttunk Párizsban? Már az első nap ellátogattunk a művészek negyedébe, a Montmartre-ra. Idegenvezetőnk, Romyana Shibileva-Rongier mesélt nekünk a domb nevééről, ami Szent Dénes mártírhoz kapcsolódik, azután pedig megmutatatta azokat a helyeket, ahol a

múltban a híres írók, művészek és festők találkoztak, éltek és alkottak. Egy meglepetés is ért minket rögtön az elején – egy fán felkötözött martenicákat pillantottunk meg. Természetesen mi is szerettük volna otthagyni a martenicáinkat, de ez nem volt könnyű. Kiderült, hogy ez egy nagyon értékes japán cseresznyefa, egy rendőrnő elmagyarázta nekünk, hogy nem szabad hozzányúlni. A bolgár szokások sem hatották meg. Utána bementünk a Sacre Coeur-bazilikába, majd sétáltunk a festői utcákon.

A Concorde téren találkoztunk a dublini és a prágai csoporttal, majd együtt sétáltunk végig a híres Champs-Élysées sugárúton a Diadalívig.

A második napon az Eiffel-toronyhoz, Párizs egyik szimbólumához indultunk. A borús idő ellenére, amit valószínűleg a részleges napfogyatkozás okozott, a gyerekek nagyon élvezték az idegenvezetőnk, Milena érdekes előadását a hihetetlen szerkezetű toronyról. Csak az első szintig mentünk fel, mert hideg volt, majd egy csésze forró csokival próbáltunk megmelegedni. Utána hajókáztunk a Szajján, megnéztük a Notre Dame székesegyházat és a Pompidou központot, sétáltunk a Marais városnegyedben, majd elértünk a Bastille térre, ahol az új opera áll. Onnan pedig nincs messze az iskola, ahol reggelként és estéknként a fogadósülőkkel találkoztunk. A gyerekek gyakran így kiáltottak fel, amikor meglátták őket: „Megjött az anyukánk!”

Az utolsó nap is jól indult – egy sétával a Palais Royal (királyi kastély) parkjában, ahol sok érdekes fényképet készítettünk. Majd keresztülmentünk a Louvre udvarán és kijutottunk az egyik hídhöz a Szajján. Addigra már nagyon éhesek voltunk, így elindultunk a Champs-Élysées felé, hogy együnk valamit és elintézzük az utolsó vásárlásokat, mert ott vannak vasárnap nyitva tartó üzletek. És itt véget ért a fényképezkedés, mert az ebéd alatt ellop-ták Kriszti táskáját az összes papírával együtt. 3 óra alatt végigjártuk az utat a francia rendőrségtől a magyar követségig, majd az Északi pályaudvarhoz, ahol a csomagjaink voltak, és onnan a Charles de Gaulle repülőtérre. Nem volt könnyű, de a csoport hősiesen viselkedett, és minden jól ért véget. Aki Párizsba megy, vigyázzon a táskájára és a papírjaira!

Hazajöttünk, és folytatódik a projekt. Már elűztük a kígyókat és a gyíkokat

március 25-én, bemutattuk a Lázár-napi népszokást, készülünk a húsvéti tojásfestésre, hogy kétszer is megünnepljük a húsvétot – a katolikus és protestáns, valamint az ortodox naptár szerint. Májusban megünnepljük Szent György, Szent Konstantin és Szent Heléna napját, bemutatjuk az utóbbihoz kapcsolódó párizsian szokását, majd a tavaszi esőváró rituálét. Utazunk majd Prágába Szent Cirill és Szent Metód napjára, amelyet a partnereinkkel együtt Mikulcsicében fogunk megtartani, ahol a tudósok egy része úgy tartja, hogy ott van eltemetve Szent Metód.

Minden eseményről és népszokásról információt helyezünk el az iskolai faliújságon. Segítőink: **Maevszka Borjana**, aki a kukermaszkok és a martenicák készítésénél, valamint a tojásfestésnél dolgozik együtt a gyerekekkel; **Hadzsikosztova Gabriella**, aki a tanulók színpadi előadásait készíti elő; **Magdalena Csorbadzsijszka**, akivel a gyerekek dalokat tanulnak. A tanárnők, **Batinkova Elena**, **Dimitrova Daniela** és **Sztoilova Mária** nap mint nap dolgoznak a projekten, előkészítik az anyagokat, lebonyolítják a versenyeket, információt tesznek fel a faliújságra és megrendezik a kiállításokat. A projekt a következő tanévben is folytatódik.

Рисунки, изготвени за конкурса „Баба Марта“ в Париж, от ляво по посока на часовниковата стрелка: Бенгеуз Азаргу, Ана Кристина Дончева, Lia Филипова, Алтай Абдурахимов

Válogatás a párizsi találkozóra készített Martenica rajzokból, balról, az óramutató járásával megegyező irányban: Agárdi Bendegúz, Doncseva Anna Krisztina, Filipova Lia, Abdurahimov Altaj

Баба Марта

Баба Марта гони лег и сняг.
Скоро ще е топло нак!
С мартенички ще закучим
момичета, момчета,
гаже и гръвчета.

Да сме здрави и щастливи,
весели, изриви,
червени и бели,
гобри и смели.

Пяст вече птичку
и играем всичку!

Lia Филипова, 10 г.

ДНЕВНИКЪТ НА ПАНАЙОТ ХИТОВ НА УНГАРСКИ

Българският революционер, хайдутин и войвода Панайот Иванов Хитов е забележителна личност не само в българската история, но и в литературата ни, като автор на книгата »Моето пътуване по Стара планина и животопис на някои българи стари и нови войводи« излязла през април 1873 г. в Букурещ.

Панайот Иванов Хитов е роден в град Сливен на 22 март 1830 г. Тази година се навършват 185 г. от рождението му. Бунтовнишките традиции в този град допринасят много за оформянето му като непримирим борец против османските поробители. През 1858 г. П. Хитов поема трудния и опасен път на хайдутството, включвайки се в чета, която обикаля неуморно страната и по-късно става войвода. Събира четници в Сърбия, подготвя и смелия поход на Филип Тотю, а по време на Сръбско-турската война през 1876 г. Панайот Хитов е войвода на една от четите на българските доброволци. След Освобождението Хитов се установява в Русе, където доживява Съединението на България през 1885 г. Неспойното сърце на войводата спира да тупти на 22 юли 1918 г.

Изнендващ факт е (особено за нас българите живеещи в Унгария), че унгарският седмичник „Магярска еш а Надвилаг“ (*Magyarország és a Nagyvilág*) на 3 ноември 1878 г. публикува извадки от спомените на Панайот Хитов в превод на унгарски език. Кои са мотивите и как се осъществява това?

Известно е, че унгарската преса следи и подробно информира унгарската общественост за броженията на балканските народи срещу османските поробители, засилили се през втората половина на XIX век, както и за избухването на Априлското въстание в България и за неговото жестоко потушаване. Когато се публикуват спомените на П. Хитов в унгарския седмичник обаче, България е вече свободна, сключен е Санстефанският мирен договор, наложен преди всичко от Англия и Австроунгарската империя. След Берлинския конгрес в унгарската преса се разгръща антируската и антиславянска кампания, затова „... редакцията на 'Магярска еш Надвилаг' проявява голяма смелост, като публикува подробни извадки от спомените на Панайот Хитов“ (Ст. Радев: Кръв по розите). Може би, за да се предпази от нападки, редакцията на седмичника постъпва госта тактично и предпазливо, като в забележка към публикуваните мемоари на П. Хитов, обяснява:

„С такива и с подобни писания, се възбуждаше общественото мнение в Русия

срещу турците... Сега публикуваме едно също такова литературно писание за да има и унгарската общественост понятие за средствата на панславянската пропаганда...“

Поместените откъси от Спомените на Хитов носят заглавието „Български хайдушки живот“ (*Bolgar hajdúélet*. *Panaјot Hitov emlékirataiból*) и носят следните заглавия: 1. Как се става хайдутин; 2. Стара планина; 3. Прегателството.

Има сериозно предположение, че преводът на гореспоменатия труд на Панайот Хитов е дело на унгарския журналист, публицист и турколог Бела Ергоди (1846 – 1936), който посещава българските земи преди Освобождението на България. Той пише и публикува статии за България и българския народ от 1870 г. главно в унгарския седмичник „Вашарнапи Уйшаг“ (*Vasárnapi Újság*). Бела Ергоди научава български език и превежда български народни песни, които го поразяват със своето разнообразие и мелодичност. След Априлското въстание Бела Ергоди публикува статия за България под заглавие „Пътуване из Румелия“ в седмичника „Вашарнапи Уйшаг“ (11 март 1877 г., 8 бр.), в която споменава българското хайдутство, а при описанието на Казанлък и планинските вериги около него цитира дневника на Панайот Хитов и неговите спомени за зимното прехвърляне на четата му през тази част на Балкана... И това става една година преди да бъдат публикувани части от книгата на войводата на унгарски език. Спомените на Панайот Хитов в превод на унгарски език можем да считаме и като първа стъпка в превода на българска проза. А значението на превода на части от „животописа“ на П. Хитов на унгарски е огромно, защото автентично предава борбата на българския народ срещу поробителите. В тях още прониква и голямата любов на Хитов към родината му и готовността на българина да се жертва за нея. Можем само да благодарим на редакцията на седмичника „Магярска еш а Надвилаг“ за това, че е събудила симпатията на унгарския народ към българите в борбата им за свобода и независимост.

РАЙНА СИМЕОНОВА ХАРГИТАЙ

ПОКАНА

Фолклорен състав »Зорница«

Ви кани на **25 април 2015** год. (събота) от **18.30 часа**

на тържествения концерт по случай **15 години** от основаването на състава, който ще се състои

в салона на **Българския културен дом** (1097 Буганеца, ул. "Вагохиг" 62)

В програмата на концерта ще участват и гостите на **»Зорница«**:

- > Ференц Шебьо и оркестърът му,
- > състав Вандор Вокал,
- > танцов състав Мартеница.

След концерта - танцова къща с оркестър **Коло** и бюфет до 23:30 часа

MEGHÍVÓ

А **»Zornica«** Hagymányórzó Együttes

tisztelettel meghívja Önt **2015. április 25-én** (szombaton)

megalakulásának **15. évfordulója** alkalmából rendező ünnepségre, amelyet **18.30 órai** kezdettel tartunk

a **Bolgar Művelődési Házban**. (IX. ker., Vágóhid u. 62.)

A műsorban fellép a **»Zornica«** Hagymányórzó Együttes és vendégei:

- > Sebő Ferenc és zenekara,
- > a Vándor Vokál,
- > a Martenica Együttes.

Az ünnepség után: táncház a **Kolo** Zenekarral és büfével 23:30-ig

ПРОМЯНА В ЧАСОВЕТЕ НА ИЗЛЪЧВАНЕ НА ПРЕДАВАНИЯТА ЗА НАЦИОНАЛНОСТИТЕ

На 6 януари 2015 година Съветът на унгарските обществени медии (MTVA) публикува в прес-съобщение, че от 15 март 2015 обществената телевизия M1 ще се превърне в информационен канал и че Телевизия Duna става главен национален канал. Във връзка с това голяма част от програмите, излъчвани по M1 – включително и предаванията за националностите, – ще могат да се гледат по телевизия Duna. Часовете на излъчване на магазинното предаване Рондо, занимаващо се и с българската общност в Унгария, се променят по следния начин:

	DUNA TV	DUNA WORLD (повторение)
2 април (26')	06.00	12.00
16 април (52')	06.00	12.00
30 април (26')	06.00	12.00
14 май (52')	06.00	12.00
28 май (26')	06.00	12.00
11 юни (52')	06.00	12.00
25 юни (26')	06.00	12.00

Предаванията ще бъдат гостъпни и в интернет на адрес: www.mediaklikk.hu/musor/rondo в рамките на 60 дни, а след това – на сайта на Националния филмов архив – www.nava.hu.

VÁLTOZÁS A NEMZETISÉGI MŰSOROK ADÁSRENDJÉBEN

2015. január 6-án az Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) sajtóközleményben jelentette be, hogy 2015. március 15-étől az M1 közszolgálati televíziós csatorna hírcsatornává válik, és a Duna TV lép a nemzeti főadó szerepébe. Ennek függvényében az M1-en sugárzott műsorok többsége – köztük a nemzetiségi műsorok is – a Duna TV-n lesznek láthatóak. A magyarországi bolgár közösséggel foglalkozó Rondó című nemzetiségi magazin adásrendje a következőképpen alakul:

	DUNA TV	DUNA WORLD (ismétlés)
április 2. (26')	06.00	12.00
április 16. (52')	06.00	12.00
április 30. (26')	06.00	12.00
május 14. (52')	06.00	12.00
május 28. (26')	06.00	12.00
június 11. (52')	06.00	12.00
június 25. (26')	06.00	12.00

A műsor az interneten is visszanezhető. 60 napig a www.mediaklikk.hu/musor/rondo oldalon lehet megtekinteni az adásokat, azt követően pedig a Magyar Nemzeti Filmarchívum honlapján, a www.nava.hu oldalon.

И ТАЗИ ГОДИНА ЩЕ ИМА РАВДА!

- ▶ Тръгване от Буганеца на 8-ми юли 2015 г. и пристигане обратно на 17 юли.
- ▶ Записване за участие – до 15 май в **Дружеството на българите в Унгария** на телефон **+36 (1) 216-6560** или при **Милка Христова** – на телефон **+36 (30) 906-8451**.
- ▶ В програмата на лагера – както всяка година – е включено обучение по български език, много игри и посещение на български градове (Несебър, Велико Търново и др.)

AZ IDÉN IS LESZ NYÁRI TÁBOR RAVDÁN!

- ▶ Indulás Budapestről, 2015. július 8-án, visszaérkezés: július 17-én.
- ▶ Jelentkezni május 15-ig lehet a **Magyarországi Bolgárok Egyesületénél** a **+36 (1) 216-6560**-os telefonszámon vagy **Milka Hrisztovánál** a **+36 (30) 906-8451**-es telefonszámon.
- ▶ A tábor programjában, mint minden évben, az idén is szerepel bolgárnyelv-tanulás, városnézés (Nessebar, Veliko Tarnovo stb.) és rengeteg játék.

ДЕН НА НАЦИОНАЛНОСТИТЕ В ОБЩЕСТВЕНИТЕ МЕДИИ

На 10 май в обществените медии ще стартира тематичен ден под надслов **„Ден на националните култури“**. В целодневна програма по каналите на обществените медии зрителите и слушателите ще могат да се запознаят с майчиния език на националните малцинства в Унгария, с тяхното културно и национално наследство. В рамките на този тематичен ден възможност да се представи ще получи и българската общност в Унгария. За актуална информация посещавайте сайта www.bolgarok.hu

NEMZETISÉGI NAP A KÖZMÉDIÁBAN

Nemzetiségi Kultúrák Napja címmel indít tematikus napot a közmédia május 10-én. Az egész napos műsorfolymban a közmédia több csatornáján is megismerkedhetnek a nézők és a hallgatók a magyarországi nemzetiségek anyanyelvével, kulturális és nemzetiségi örökségével. A tematikus nap keretein belül a magyarországi bolgár közösség is lehetőséget kap a bemutatkozásra. Friss hírekért és információkért látogassanak el a www.bolgarok.hu weboldalra!

За актуална информация посещавайте сайта www.bolgarok.hu

Friss hírekért és információkért látogassanak el a www.bolgarok.hu weboldalra!

ПРИЗИВ – 1%

Дарете 1% от данъка си на българските организации и на Българската православна църква в Унгария

Танцов състав » Янтра «
Данъчен номер: 18704950-1-13

Фондация Про скола булгарика
Данъчен номер: 18066184-1-42

1% за Фондация Про скола булгарика
Дарявайки 1% от доходите си на Фондацията, вие дарявате вашите деца, инвестирате в нашето бъдеще.

Българска православна църква в Унгария
Технически номер: 0372

FELHÍVÁS – 1%

Ajánlja adója 1%-át a magyarországi bolgár civil szervezeteknek és a Magyarországi Bolgár Ortodox Egyháznak

Jantra Néptánc Egyesület
Adószám: 18704950-1-13

Pro Schola Bulgarica Alapítvány
Adószám: 18066184-1-42

1% a Pro Schola Bulgarica Alapítványnak
Ha jövedelme 1%-át az Alapítványnak ajánlja fel, a gyermekét támogatja, közös jövőnkbe fektet be.

Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház
Technikai szám: 0372

Дружество на българите в Унгария
Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560
<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Българско републиканско самоуправление
Bolgár Országos Önkormányzat
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

Столично българско самоуправление
Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Българска православна църква
Св. св. Кирил и Методиј
Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravosláv Templom
1097 Budapest, Vágóhíd u. 15. · tel.: +36 (30) 496-4997

Българско училище за роден език
Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

Българска гвезична малцинствена гетска градина
Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (20) 250-7339

Български културен, документационен и информационен център
Bolgár Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ
1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Български културен институт
Bolgár Kulturális Intézet
1061 Budapest, Andrásy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246

Издание на **БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ** (1062 Буганеца, ул. Байза 44.)

РЕДАКЦИЯ
Виолет Доци (*главен редактор*), Кирил Наг

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Министерство на човешките ресурси, Столичното българско самоуправление и на Българските самоуправления в II, IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XX, XXI и XXIII район на Буганеца и във Фелшъжолца, Печ, Сегег, Халастелек, Дунахарасту, Дунакесу, Мишколц, Дебрецен и Сигетсентмиклош.

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT
(1062 Budapest, Bajza u. 44.) kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
Dóczy Violetta (*főszerkesztő*), Nagy Kiril

FELELŐS KIADÓ Muszev Dancso

Megjelenik az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és a II., IV., V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XX., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőzsolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Miskolci, a Debreceni, és a Szigetszentmiklósi Bolgár Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098
NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS FesztNet Kft.
ОФОРМЛЕНИЕ И ПРЕПЕЧАТНА ПОДГОТОВКА
Димитър Русев
DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS
Ruszev Dimitar

Посолство на Република България в Унгария
Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Budapest, Andrásy út 115.
tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824

Актувен наблогател
Bolgár Nemzetiségi Szószóló
1358 Budapest, Szechenyi rkp. 19
tel.: +36 (1) 441-5435

Ресторант Царевец
Carevec Étterem
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.
tel.: +36 (20) 417-8976

Хотел Пула **Hotel Rila**
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.
tel.: +36 (1) 216-1621

АПРИЛ · МАЙ

25.04 | 18.30 (събота)

Галаконцерт на Фолклорна група „Зорница“ по случай 15-годишнината от основаването ѝ

МЯСТО

Български културен дом
1097 Будапеща, ул. „Вагохиг“ №62

10.05 | 10.00 (неделя)

Гергьовден

МЯСТО

Българска православна църква
„Св. св. Кирил и Методий“
1097 Будапеща, ул. „Вагохиг“ №15

20.05 | 18.00 (сряда)

**футболен мач
Поликраице – Халастелек**

МЯСТО

Спортен център - Халастелек.
2314, Халастелек, ул. „Ősz“

24.05 | 11.00 (неделя)

Празник на славянската писменост и българската култура

МЯСТО

1097 Будапеща, ул. "Вагохиг" №17
(срещу Българския културен дом)
При лошо време мероприятиято ще бъде проведено в Българския културен дом

27.05 | 18.00 (сряда)

Юбилейна изложба на Клаудия Орос, сценограф, Носител на наградата „Мари Ясау“

МЯСТО

Българска галерия Б44
1062 Будапеща, ул. „Байза“ №44

ÁPRILIS · MÁJUS

04.25 | 18.30 (szombat)

Gálakoncert a Zornica Hagymány-őrző Együttes fennállásának 15. évfordulója alkalmából

HELYSZÍN

Bolgár Művelődési Ház
1097 Budapest, Vágóhíd u. 62.

05.10 | 10.00 (vasárnap)

Szent György nap

HELYSZÍN

Szent Cirill és Szent Metód
Bolgár Pravoszláv Templom
1097 Budapest, Vágóhíd u. 15.

05.20 | 18.00 (szerda)

Halásztelek – Polikraiste futball-mérkőzés

HELYSZÍN

Halásztelki Sportcentrumban
2314 Halásztelek, Ősz utca

05.24 | 11.00 (vasárnap)

Ünnepség a szláv írásbeliség és a bolgár kultúra napja alkalmából

HELYSZÍN

1097 Budapest, Vágóhíd u. 17.
(a Bolgár Művelődési Házzal szemben)
Rossz idő esetén a rendezvényre a Bolgár Művelődési Házban kerül sor

05.27 | 18.00 (szerda)

Orosz Klaudia, Jászai Mari-díjas díszlet- és jelmeztervező jubileumi kiállítása

HELYSZÍN

B44 Bolgár Galéria
1062 Budapest, Bajza u. 44.